

PROGRAM

XVIII. ročník mezinárodního projektu proti totalitě Mene Tekel 24. 2. — 2. 3. 2025

Neděle 23. 2.

10.00 hod. — Čestné vojenské pohřebiště Ústředního hřbitova v Brně — Slavnostní odhalení pamětní desky Petru Křivkovi.

V roce 1951 byl v politickém procesu komunistickým režimem odsouzen a popraven Petr Křivka, hrdina tří odbojů. Jeho ostatky nebyly vydány rodině a teprve v roce 1968 mohly být s náležitou úctou pohřbeny. Náhrobek však byl v sedmdesátých letech tichým rozhodnutím normalizačních úřadů odstraněn.

Sdružení PAMĚŤ z.s. se ve spolupráci s městem Brnem rozhodlo tuto historickou křivdu napravit a nechalo na místě Křivkova posledního odpočinku zbudovat novou pietní desku.

Pondělí 24. 2.

Park na Náměstí Míru, Praha 2

- **Výstava Komunismus a jeho epocha od 24. února do 3. března**

Komunistické přísliby spásy a zářné budoucnosti si našly miliony stoupenců po celém světě. Zároveň se ale proměnily v noční můru pro další miliony lidí, kteří se stali obětmi násilných komunistických režimů.

Plenárovou výstavu připravil Ústav pro studium totalitních režimů.

- **13.00 Bazilika sv. Ludmily, Náměstí Míru, Praha 2 — Vernisáž výstavy TIGRID. NOVINÁŘ, EXULANT A POLITIK**

Výstavu otevře předseda kulturního výboru Zastupitelstva hlavního města Prahy Jan Wolf.

Výstavu o životních osudech, činnosti a tvorbě významné osobnosti československých a českých dějin připravilo Muzeum paměti XX. století.

Život Pavla Tigrida (1917—2003) výrazně ovlivnily velké zlomy 20. století. Dvakrát odešel do exilu a dvakrát se vrátil do vlasti. V období německé okupace působil v československém vysílání BBC v Londýně. Po válce působil jako novinář v lidoveckém tisku. Na počátku padesátých let byl vedoucím československé redakce Rádía Svobodná Evropa v Mnichově. V roce 1956 byl spoluzakladatelem exilového časopisu Svědectví, který redigoval až do počátku devadesátých let. Podporoval domácí opozici. V letech 1994—1995 zastával post ministra kultury České republiky.

V roce 2017 obdržel v rámci festivalu Mene Tekel cenu Rytíř české kultury in memoriam.

Výstava potrvá do 23.3.

- **15.00 Kostel sv. Ignáce, Karlovo náměstí, Praha 2 — Vernisáž výstavy *Překonej stěnu smrti*** (ve spolupráci se sdružením Pamět')

Výstava připomínající příběh československé železné opony je doplněná o výtvarné a literární práce studentů Gymnázia Moravské Budějovice a Střední uměleckoprůmyslové školy Jihlava-Helenín.

Železná opona na západní a jižní hranici Československa byla určena k izolaci země od západního svobodného světa. Zahrnovala:

- 300,6 kilometrů drátěného plotu
- 590,8 kilometrů speciální příhraniční silnice
- 49 podzemních bunkrů
- 314 pozorovacích věží, z toho 49 ze dřeva, 265 z kovu
- 26 pozorovaten vzdušného provozu
- 64 pozorovacích stanovišť
- 47 ubikací pro příhraniční jednotky

Výstava potrvá do 23.3.

- **20.30 Kino Mat, Karlovo náměstí, Praha 2 — Zahájení festivalu. Česká premiéra dokumentu *Nejsem zlý člověk*** (2024, ČR, SR, Bulharsko).

Příběh Kolyi, který se jako devatenáctiletý bulharský voják zúčastnil vpádu okupačních vojsk do Československa, je ukázkou toho, kdy je přesvědčení, vůle a síla člověka zlomena rozhodnutím velmoci.

Film sleduje okupanta, který se vrací na území, jež kdysi obsadil. Staví ho do rozhovoru s těmi, které okupoval, a dává mu šanci ukázat svou stranu příběhu.

Film není o SSSR ani o Bulharsku, stejně tak není o Československu. Dobří a zlí jsme my — obyčejní lidé. Ti, kteří volí své vlády, rozhodují, čemu věřit, a kolik úsilí věnují hledání pravdy.

Je snadné vybrat si stranu, ale je nezbytné hledat pravdu za hranicemi těchto stran.

Zúčastní se filmová delegace.

Slavnostním večerem provází herečka Debora Štolbová.

Rezervace na info@menetekel.cz

Dokumentární film, 70 minut, 2024

Scenář a režie: Nadya Todorova

Kamera: Maria Tsvetkova

Producent: Radka Georgieva

Koproducent: Anastas Shipkov

Koproducenti: Nukleon Frame

Peter Poch, Adéla Konečná, Vojtěch Konečný

Úterý 25.2.

- **10.30 Nerudova ulice - Pietní shromáždění u příležitosti 77. výročí pochodu studentů za svobodu a demokracii na Pražský hrad dne 25. února 1948** (ve spolupráci se [Senátem PČR](#) a [Pražským akademickým klubem 48](#))
- **14.00 Hlavní sál Senátu PČR — Mezinárodní konference Poválečný vývoj v Evropě po roce 1945.** Pod záštitou [místopředsedkyně Senátu RNDr. Jitky Seidlové](#). Moderuje PhDr. Petr Kostka.

Druhá světová válka se stala zlomovým okamžikem XX. století. Války se zúčastnilo 57 států, počet mrtvých se odhaduje na 60 milionů lidí.

Co přinesla poválečná léta v oblasti lidských práv, v oblasti společenské, hospodářské, geopolitické, vojenské, bezpečnostní, v oblasti práva, vzdělávání, kultury?

V jakém světě žije třetí poválečná generace v roce 2025? Lze dosáhnout udržitelnosti míru?

Vystoupí:

J. E. Rolandas Kačinskas, velvyslanec Litevské republiky v ČR — *Post-war Europe: Different Histories, Different Lessons. Will We Learn Ours Today?*

Dr. Gatis Krūmiņš, historik, Lotyšská republika, senior researcher, Vidzeme University of Applied Sciences - *The Stolen Future: Decades of Soviet Occupation and Latvia*

Prof. JUDr. Jan Kuklík, Dr.Sc., prorektor Univerzity Karlovy — *Jaké Československo se obnovilo v roce 1945?*

PhDr. Petr Blažek, Ph.D., ředitel Muzea paměti XX. století a PhDr. Alena Šimánková, Národní archiv — *Ostatky politických vězňů na d'áblickém hřbitově po roce 1948*

PhDr. Jan Roubínek, ředitel Památníku Terezín — *"Terezín v nás. Kdo změnil koho? Jak odchýlil poválečný výklad našich dějin směřování Památníku Terezín?" O společenské roli naší paměťové instituce*

Leo Židek, politický vězeň 50. let - *Ohrožená demokracie*

Doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph.D., ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů — *Vliv helsinského paktu na sjednocení československé opozice.*

Prof. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D., děkan Fakulty sociálních studií, Masarykovy Univerzity — *25. únor z hlediska dlouhodobých tradic české a československé politiky*

PhDr. Prokop Tomek, Ph.D., VHÚ, zástupce ředitele odboru historicko dokumentačního, Vojenský historický ústav — *Vliv poválečného vývoje na československé vojenství*

PhDr. Aleš Kýr, vedoucí Kabinetu dokumentace a historie Vězeňské služby ČR — *Poválečné změny v československém vězeňství v letech 1945 — 1965*

V rámci konference bude promítnut dokumentární film **Čechoslovák Sergej Vojtechovský**, odkrývající fascinující příběh muže, jehož život se proplétal s dramatickými dějinami 20. století.

(Muzeum paměti XX. století, 2024, režie Ludvík Franc, 26 min.)

<https://nezlomniaobetovani.cz/2024/10/12/cechoslovak-sergej-vojcechovsky/>

V Hlavním sále prezentace výstavy **Mene Tekel ve fotografii.**

Konference bude streamována.

Akreditace: info@menetekel.cz

Středa 26.2.

- **19.00 Knihovna Václava Havla, Praha 1 — *Vězeňská poezie od Karla Pecky po Ivana M. Jirouse.*** V rámci komponovaného večera bude představen fenomén vězeňské poezie z komunistických pracovních táborů a vězení let 1948—1989. Autorky pořadu, literární historičky Barbora Čiháková a Petra Loučová, Ústav pro českou literaturu AV ČR, se zaměří na různé podoby tohoto specifického žánru. Rovněž přiblíží osudy vybraných autorů, mezi kterými byli jak zavedení básníci, tak tvůrci začínající, ale i dnes neznámí političtí vězni a vězeňkyně.

Vybrané ukázky přečte rozhlasových publicista David Hertl, autor pořadů Potréty či Archiv Plus.

Čtvrtek 27.2.

- **10.00 Ústav pro studium totalitních režimů, palác Archa, Na Poříčí 1047/26, Praha 1** — Den ÚSTR: Komentovaná prezentace vybraných vydaných publikací a diskuze.

10:30—11:30 hod. Mgr. Jan Vajskebr, Mgr. Jan Zumr Ph.D.: Gestapo: Velitelský sbor tajné státní policie v Protektorátu Čechy a Morava

12.30—13.30 hod. Jan Horník: Západ musí být zničen -Jak Putin naplňuje Duginovy mesianistické vize.

14.00—15.00 hod. Mgr. Petr Mallota — Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu

- **14.00 Kino Mat, Karlovo náměstí, Praha 2 — *Přehlídka krátkých filmů studentů Akademie Michael***

Prezentace filmů z ateliéru filmu Akademie Michael, které vynikají originálním uměleckým stylem a rozmanitými filmovými přístupy.

Dramaturgie Veronika Kührová, Vladimír Michálek

Za účasti autorů filmů.

Filip Špinka — Hrobník (7min)

Artem Makarov, Ruby Běhalová — Sledovaná (9min)

Jana Švadlenková — Toxic (11min)

Kryštof Kindl — Rozluka (21min)

Dominick Ross — Střídání ve stínu (8min)

Petr Hlouška — Trifenidyl (14min)

Eliška Jarošová — Mechanismy (8min)

Karolina Zagranichik — Traumatape (6min)

Dominik Kalivoda — První večere (13min)

Tadeáš Skrbek — Betonová džungle (5min)

Pátek 28.2.

- **15.00 Vrchní soud na Pankráci, Praha 4 — *Rekonstrukce procesu***

Sudenti Právnické fakulty UK pod vedením režiséra Víta Mazánka představí rekonstrukci procesu, který se odehrál v roce 1952 před Státním soudem v Praze. Vybraný proces reprezentuje snahu komunistického režimu likvidovat sektor soukromého zemědělství a osoby, které jej představovaly — tzv. kulaci. V procesu s kulaky na Berounsku padaly vysoké tresty a dokonce jeden trest nejvyšší.

Unikátní formát divadla faktu navazuje na rekonstrukce vedené dříve v rámci festivalu Mene Tekel režisérem Janem Řeřichou. Při přípravě představení čerpali studenti z originálních archivních pramenů. Součástí programu je následná beseda nad politickými procesy a realitou nechvalně známých 50. let v Československu.

Ve spolupráci Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Ústavu pro studium totalitních režimů, Národního archivu a mezinárodního festivalu proti totalitě Mene Tekel.

- **19.00 Novoměstská radnice, Praha 2 — Jazzový koncert**

Jazz jako symbol svobody nebude chybět ani na osmnáctém ročníku Mene Tekel. Vystoupí **Big Band Vyšší odborné školy a Konzervatoře Jaroslava Ježka**.

Moderní jazzový big band, sestavený ze studentů jazzové katedry Vyšší odborné školy při Konzervatoři Jaroslava Ježka, začal působit v roce 2005 pod vedením profesora Milana Svobody. Během své existence koncertoval na mnoha českých i zahraničních festivalech, kde získal řadu ocenění.

Milan Svoboda patří mezi přední osobnosti české hudební scény. Jako jazzový pianista a bandleader má velké mezinárodní renomé. Jeho tvůrčí záběr, jako skladatele a dirigenta, je velmi široký, od moderního jazzu přes muzikál, filmovou a scénickou hudbu až k soudobé hudbě vážné.

Koncert spolupřádá městská část Praha 2.

Záštitu převzal starosta [Jan Korseska](#).

Dramaturgická spolupráce a moderace Ing. Jaroslav Šolc.

Rezervace info@menetekel.cz.

Neděle 2.3.

14.00 Kostel sv. Ignáce, Praha 2, Karlovo náměstí — *Ekumenická bohoslužba za oběti totalit*

Vystoupí sbor Arcibiskupského gymnázia, Praha pod vedením Ondřeje Plívy, koordinátorka Mgr. Anna Würtherlová.

Ceremonii bohoslužby připravili P. František Hylmar SJ, rektor kostela, Mgr. Marián Čop, generální sekretář a tiskový mluvčí ERC, pan Leo Žídek politický vězeň 50. let.